

سوالات درس ششم

۱. ایران در چه شرایطی بود که نادرشاه افشار برای نجات ایران پای به عرصه نهاد؟
۲. نادر در کجا بزرگان کشور را برای شورا دعوت کرد و برای پذیرش سلطنت چه شرایطی را مطرح کرد؟
۳. علل و عواملی را ذکر کنید که سبب عدم توفیق نادر در ایجاد امنیت و تثبیت حکومت گشت.
۴. در ناآرامی‌های پس از قتل نادرشاه، کریم‌خان چگونه به قدرت رسید؟
۵. کریم‌خان پس از تأسیس سلسله زندیه چه شیوه‌ای را برای اداره مملکت در پیش گرفت و نیز برخی از خصوصیات اخلاقی او را نام ببرید.
۶. روابط خارجی ایران را در دوره افشاریه و زندیه جداگانه و کوتاه بنویسید.
۷. تفاوت‌ها در شیوه نظام اداری عصر افشاریه و زندیه را در دو سطر بیان کنید.
۸. سیاست اقتصادی و تجاری و کشاورزی دوره‌های افشاریه و زندیه را در سه سطر مقایسه کنید.
۹. کریم‌خان زند علاقه زیادی به ساختن بناهای باشکوه داشت، او در این زمینه چه اقداماتی کرد؟
۱۰. چگونگی پیشرفت هنر نقاشی و نگارگری در عصر کریم‌خان را بنویسید.
۱۱. علل اصلی ضعف دولت عثمانی را در قرن ۱۸ میلادی نام ببرید.
۱۲. در شرایط ضعف دولت عثمانی دولت‌های اروپایی چه سیاستی را به‌منظور فروپاشی امپراتوری عثمانی اتخاذ کردند؟

۱۳. در زمانی که گورکانیان هند اسیر استعمار غربی بودند، دولت‌های اروپایی چگونه رقابتی باهم

داشتند؟ در رابطه با سرزمین هند چه کردند؟

۱۴. در اواسط قرن ۱۷ اختلاف میان مجلس و پادشاه انگلیس به چه نتیجه‌ای رسید؟

۱۵. شرایط انگلستان در عصر ملکه ویکتوریا را توصیف کنید.

۱۶. سیر تشکیل کشور ایالات متحده آمریکا را کوتاه بنویسید و ایلات متحده آمریکا پس از استقلال چه

سیاستی را دنبال کرد؟

۱۷. جامعه فرانسه در قرن ۱۸ دارای سه طبقه مشخص بود. آن‌ها را جداگانه و کوتاه توضیح دهید.

۱۸. سه نفر از فلاسفه و روشنفکران فرانسه را در قرن ۱۸ نام ببرید و نظرات اجتماعی هر کدام را جداگانه

بنویسید.

۱۹. در انقلاب صنعتی دو پدیده اقتصادی و اجتماعی شکل گرفت. آن‌ها را نام برده و نتایج مختلف انقلاب

صنعتی را نیز بنویسید.

۲۰. پترکبیر برای متحول کردن روسیه:

الف) چه برنامه‌ها و اقداماتی انجام داد؟

ب) جانشینان او در راستای تفکر او چه کردند؟

«پاسخ سوالات مطروحه درس ششم»

(س ۱) ۱-۱: به سقوط اصفهان و فروپاشی حکومت صفوی موجب آشوب و آشفتگی‌های داخلی

شد.

۱-۲: افغان‌ها به دلیل ناتوانی تسلط بر قلمرو صفوی و ناآشنائی به اصول کشورداری نتوانستند

حاکمیت مقتدری تشکیل دهند.

۱-۳: روسیه و عثمانی نیز از فرصت بدست آمده استفاده کردند. روسیه بخش‌هایی از شمال و عثمانی

از غرب میهن ما را اشغال کردند.

(س ۲) ۲-۱: دشت مغان

۲-۲: الف: مورثی سلطنت در خاندان او   ب: حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان

صفوی   ج: حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی

(س ۳) ۳-۱: الف: اشتغال پیوسته او به جنگ‌های داخلی و خارجی   ب: مالیات‌های اضافی که از

مردم برای تأمین هزینه‌های جنگ گرفته می‌شد.   ج: بدگمانی وی به نزدیکان و بزرگان کشور و برخورد

خشن با آنان در سالهای پایانی حکومتش

(س ۴) ۴-۱: ابتدا با دو تن از سران بختیاری (علی مردان خان و ابوالفتح خان) اتحادیه سه گانه‌ای

برای اداره کشور تشکیل دادند.

۴-۲: کریم خان در گام بعدی متحدان بختیاری خود را کنار زد و سلسله زندیه را به پایتختی شیراز

تأسیس کرد.

(س ۵) ۵-۱: او با پرهیز از سیاست جنگ و کشورگشائی موجبات آرامش - رفاه و شکوفائی نسبی

علمی - فرهنگی قلمرو خود به ویژه خلیج فارس را فراهم آورد.

۵-۲: او از پذیرش عنوان سلطنت امتناع کرد. خود را وکیل مردم (وکیل الرعایا) خواند.

۵-۳: مدارا با دشمنان - هم دردی با مردم - ساده زیستی - رفتار مناسب با اقلیت‌های دینی و مذهبی.

(س ۶) ۶-۱: در دوره افشاریه با وجود مخالفت‌های دولت عثمانی با تلاش‌های نادر افشار برای حل

اختلافات مذهبی میان دو کشور صلح برقرار شد.

۶-۲: در دوره افشاریه نمایندگان برخی از کشورهای اروپائی به ایران آمدند. نادر برای انگلیسی‌ها

معافیت گمرکی در نظر گرفت.

۶-۳: آن معافیت‌ها برای آن بود که از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریائی در دریای مازندران و

خلیج فارس استفاده کند به همین منظور «جان‌التون» انگلیسی را استخدام کرد.

۶-۴: در دوره کریم خانی مهمترین اقدام جنگی او با عثمانی در بصره بود. بصره به تصرف ایران در آمد

و تا پایان عمر کریم خان حاکمیت ایران بر بصره برقرار بود.

۶-۵: در دوره کریم خان هیأت‌هائی از فرانسه و انگلیس برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به

ایران آمدند. چون با دولت کریم خانی به توافقی نرسیدند گشایشی در روابط با آنان صورت نگرفت.

(س ۷) ۷-۱: در دوره افشاریه بر اقتدار گرائی - استبداد مطلق شاه - تمرکز بر امور نظامی و ارتش او

به وزارت و دیوان سالاری توجی نداشت.

۷-۲: در دوره کریم خانی مدارا با دشمنان - هم دردی با مردم - رفتار مناسب با اقلیت‌های مذهبی

محدوده و قلمرو خود را اداره می‌کرد.

نکته: به طور کلی شیوه اداره ایالات و ولایات در دوره افشاریه و زندیه همانند دوره صفویه بود و با

عناوین دوره صفویه مراکز را اداره می‌کردند.

(س ۸) ۸-۱: در دوره افشاریه تداوم جنگهای داخلی و خارجی نیاز تشکیلات نظامی به نیروی

رزمنده به کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی انجامید.

۸-۲: مالیات‌های سنگینی که از مردم برای تأمین هزینه‌های نظامی گرفته می‌شد نابسامانی اوضاع

اقتصادی را تشدید کرد.

۱-۳: در دوره کریم خانی اقداماتی برای بهبود وضع کشاورزی صورت گرفت و شهرهای شیراز و بوشهر

به مراکز تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند.

۱-۴: آرامش و ثبات نسبی - کاهش مالیات‌ها - دربار کم تجمل و تلاش کریم خان برای تثبیت قیمت

کالا از جمله عوامل مؤثر در رونق اقتصادی بود.

(س ۹) ۹-۱: ساخت مسجد - بازار و حمام و کیل - ارگ کریم خانی - بازسازی آرامگاه حافظ و

سعدی و باغ دلگشا گوشه‌ای از اقدامات او در شیراز است.

(س ۱۰) ۱۰-۱: در عصر کریم خانی تحولاتی در نگارگری و نقاشی به وجود آمد و نقاشان به تدریج

هنر خود را با معماری اروپائی تطبیق دادند.

۱۰-۲: مکتب نقاشی شیراز که در زمان مغولان شکل گرفته بود در دوره زندیه به اوج رونق و زیبایی

رسید و نقاشان برجسته‌ای چون (محمد صادق - اشرف - میرزا بابا) آثار زیبایی از خود به یادگار گذاشتند.

(س ۱۱) ۱-۱۱: گسترش قلمرو - تنوع اقوام و ادیان و مذاهب - سیاست‌های خیش و نادرست

عثمانی در برخورد با اقلیت‌های قومی و مذهبی - دخالت زنان حرمسرا در امور کشوری و فساد سران سپاه.

(س ۱۲) ۱-۱۲: کشورهای اروپائی به ویژه روسیه - انگلیس - فرانسه و اتریش هر کدام برای کسب

منافع و به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور عثمانی مداخله می‌کردند.

۱۲-۲: این اقدامات دول اروپائی به ضعف بیشتر این امپراتوری منجر شد، تا جایی که این کشور در

قرن ۱۹ - ۲ به مرد بیمار اروپا لقب گرفت.

(س ۱۳) ۱-۱۳: دول اروپائی از جمله فرانسه - هلند و انگلیس کمپانی‌های هند شرقی فعالیت

استعماری خود را گسترش دادند.

۱۳-۲: استعمار گران اروپائی به تدریج با دامن زدن به اختلافات دینی و قومی در هند بخش‌هایی از

آن سرزمین را تصرف کردند.

۱۳-۳: در این رابطه جنگ‌های بین دول اروپائی در گرفت که به پیروزی انگلستان انجامید از آن پس

انگلیسی‌ها به غارت هرچه بیشتر کشور ثروتمند هند پرداختند.

(س ۱۴) ۱-۱۴: در سال ۱۶۴۶-م میان مجلس به رهبری آلیور کرامول و چارلز یکم پادشاه انگلیس

جنگی درگرفت که به پیروزی مجلس انجامید.

۱۴-۲: کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس جمهور شد. او به دلایل مذهبی مجلس را

منحل کرد. اما پس از مرگ کرامول مجلس و نظام سلطنت دوباره احیاء شد.

(س ۱۵) ۱-۱۵: تا سال ۱۶۸۸-م اختلاف بین مجلس و دربار ادامه داشت. این بار نیز مجلس پیروز

شد. این پیروزی در تاریخ انگلیس به «انقلاب با شکوه» مشهور شد.

۱۵-۲: انگلستان پس از انقلاب با شکوه اسپانیا و فرانسه را شکست داد و مستعمرات خود را در گوشه

و کنار جهان گسترش داد.

۱۵-۳: این کشور به ویژه در دوران حکومت طولانی ملکه ویکتوریا به قدرت اول جهان تبدیل شد و به

بخش‌های بزرگی از افریقا و آسیا و اقیانوسیه و آمریکای شمالی دست یافت.

(س ۱۶) ۱-۱۶ تا قرن ۱۸-م با سیزده (۱۳) ایالت در ساحل اقیانوس اطلس و مستعمره انگلیس

بود.

۱۶-۲: جمعیت این سرزمین شامل مهاجران اروپائی بود که به دلایل مذهبی و سیاسی و اقتصادی به

آنجا مهاجرت کرده بودند.

۱۶-۳: با وضع مالیات‌های سنگین و تحریکات فرانسوی‌ها مردم این کشور به رهبری جرج واشنگتن

جنگهای استقلال را راه انداختند و پیروز شدند و جُرج واشنگتن را به عنوان اولین رئیس جمهور کشور

انتخاب کردند.

۱۶-۴: پس از استقلال این کشور با پیشرفت در غرب کشور و کشتار وسیع سرخ پوستان سرزمین‌های

وسعی را تصاحب کردند. این کشور با بهره‌گیری از نیروهای کار بردگان آفریقائی اقتصاد خود را توسعه داد.

(س ۱۷)

الف: طبقه ممتاز شامل اشراف و زمین داران بزرگ که از پرداخت مالیات معاف بودند.

ب: طبقه متوسط اغلب از تحصیل کرده‌ها - وکلا - نویسندگان و روزنامه نگاران و ... و اطباء بودند. این

طبقه از طبقه ممتاز بسیار ناراضی بودند.

ج: طبقه فقیر جامعه که اکثریت جمعیت کشور را تشکیل می‌دادند که بار اصلی مالیات‌ها و خدمات

نظامی و ... بر دوش آنان بود.

(س ۱۸)

الف: ولتر: که از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت.

ب: مونتسکیو: که از تفکیک قوای سیاسی و حقوقی بشر دفاع می‌کرد.

ج: ژان ژاک روسو: بر اهمیت انتخابات تأکید داشت و تشکیل حکومت را حاصل قرارداد اجتماعی می‌دانست.

(س ۱۹) ۱-۱۹: الف: گسترش و غارت کشورهای آسیائی و آفریقائی.

ب: افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران داخل اروپا.

۲-۱۹: انقلاب صنعتی موجب قدرت و رفاه بیشتر اروپا شد، اما مشکلاتش بیشتر بود.

۳-۱۹: گسترش بی‌رویه شهرها - رشد سریع جمعیت - به وجود آمدن فاصله طبقاتی - نارضایتی‌های

اجتماعی و اقتصادی و آلودگی‌های محیط زیست و ... از مشکلات انقلاب صنعتی بودند.

(س ۲۰) ۱-۲۰: پتر کبیر با استخدام کارشناسان اروپائی - تأسیس مدارس و دانشگاههای جدید -

تقویت ارتش به ویژه نیروی دریائی این کشور را به قدرت بزرگی تبدیل کرد.

۲-۲۰: جانشینان او تلاش در اجرای برنامه‌های او داشتند. به همین جهت در نواحی اروپای شرقی -

حوالی دریای بالتیک دریای سیاه و دریای مازندران اقدامات نظامی وسیعی انجام دادند. «جنگهای روسیه و ایران در زمان قاجاریه یک نمونه است».

۳-۲۱: یکی از مهمترین برنامه‌های پتر کبیر

الف: قدرتمند شدن روسیه

ب: گسترش سرزمین روسیه

ج: دستیابی به دریاهای آزاد بین المللی برای کسب منافع تجاری و سیاسی بود.